

ŞEBİNKARAHİSAR REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
E-BÜLTEN CİLT 1, SAYI 6

ŞEBİNKARAHİSAR
REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

EDİTÖRLER

Nadide Elçin ACAR

Özel Eğitim Hizmetleri Bölüm Başkanı

Namık K. KERİMOĞLU

Rehberlik Hizmetleri Bölüm Başkanı

“ KARIYER GÜNLERİ ” SÖYLEŞİSİ

Kurumumuz Şebinkarahisar Rehberlik ve Araştırma Merkezi ‘Planlı Kariyer, Geleceğine Yön Ver ‘ projemiz kapsamında düzenlemiş olduğumuz Kariyer Günleri söyleşisini yapmaktaki amacımız; öğrencilerin meslekler hakkında fikir ve bilgi sahibi olmalarını sağlamak, hedef belirlemelerine yardımcı olmak ve geleceklerine yön vermelerini kolaylaştırmaktır.

Bu söyleşimizi paramedik Ahmet KAÇER ile gerçekleştirdik.

1) Öncelikle kendinizden bahseder misiniz?

Ben Ahmet KAÇER, 1994 yılında Kayseri’de doğdum. Lise son sınıfa kadar da Kayseri’de okudum. Sonrasında farklı meslek dallarına yönelsem de şuan İlk ve Acil Yardım personeli yani paramedik olarak Kırşehir’de çalışıyorum. Üniversitemi de yine Kırşehir’de Ahi Evran Üniversitesinde Sağlık Bilimleri Fakültesi İlk ve Acil Yardım Bölümünde tamamladım.

2) Bu mesleği seçmenizdeki etkenler nelerdir? Niçin İlk ve Acil Yardım Hizmetleri bahseder misiniz ?

Doğruyu söylemek gerekirse lise öğrenimim bu mesleği seçmemde en büyük etkendi çünkü sağlık meslek lisesi mezunuyum. Haliyle lisede hastane de yaptığım stajların etkisi, hastalarla doğrudan temas geçmek ve onların sorunlarına çözüm bulmak benim için en büyük tatmindir. Bu sebeple her ne kadar o zaman 18 yaşında bir genç olsam da ben insanlara yardım edilen ve her zaman iyilikleri düşünülen bu yerde olmalıyım dedim kendime.

İlk ve Acil Yardım bölümü ise hem öğrenim yılı olarak 2 yıl olması ,çabucak hem kamuda hem de özelde iş bulabilmesi yönünden daha cazip geldi bana. Hastalarla doğrudan iletişim kurulması ve ilk yardımın yapıyor olması bu bölümü seçmemde etkili diğer faktörler.

3) Hayalinizdeki mesleği yaptığınızı düşünüyor musunuz? Yoksa hayalinizde farklı bir meslek var mıydı ?

Hayalimdeki mesleği yaptığımı düşünüyorum tabii ki; ama neden daha iyisi olmasın dediğim içinde DGS’ye girdim ve gerekli puanı alarak Kırşehir Ahi Evran Üniversitesinde Sağlık Bilimleri Fakültesinin Hemşirelik Bölümüne dikey geçiş yaptım. Şu an hem çalışıyorum hem de daha iyi hizmet vermek ve iyi şartlara sahip olmak için okuluma devam ediyorum.

- 4) Mesleğiniz için hangi kişilik özelliklerine ve hangi ilgi, yeteneklere sahip olunması gerektiğini düşünüyorsunuz?

Bizim mesleğin en önemli özelliği soğukkanlı olmaktır. Siz ne kadar soğukkanlı ve sakin olursanız işinizi en iyi şekilde yaparsınız; çünkü kalbi durmuş, kolu bacağı kırılmış, eli kesilmiş vs hastaya ancak sakin ve soğukkanlı olursanız yardımcı olabilirsiniz. Aynı zamanda el becerinizin ve el göz koordinasyonunuzun çok iyi olması gerekiyor; hastaya oksijen takviyesi yaparken hem kalp atış hızını hem de solunum hızını kontrol etmelisiniz. Ancak bu özellikleriniz sayesinde hastaya ilk müdahaleyi doğru biçimde yapıp hastaneye yetiştirirsiniz. Tabii ki bütün bu yetenek ve özelliklerle beraber öğrenim görürken insan vücuduna ve çalışma prensibine de ilgi duymanız çok önemli aksi takdirde kişilik özellikleriniz bilginizle birleşmez ve belki de bu bir hasta için felaket olur.

- 5) Mesleğimize sahip olmak için geçtiğiniz aşamalar nelerdir?(Bu bölümü kazanmak için nasıl ders çalıştınız vb.)

Lise öğrenimimi sağlık meslek lisesinde geçirmem benim için çok sağlam bir alt yapı oluşturdu. Fakat üniversite sınavında ne yazık ki kültür dersleri çıktığı için ve ben bu dersler yalnızca 9-10. Sınıfta aldığım için çok zorlandım. Birçok genç gibi ben de dershaneye gittim ve bu bölümü kazandım.

6) Görmüş olduğunuz lisans eğitimi sizce yeterli miydi? Değilse gördüğünüz eksiklikler nelerdir?

Çok yeterli olduğunu düşünmüyorum keşke 3 ya da 4 yıl olsaydı böylece daha fazla staj yapardık ve daha çok vaka görebilirdik. En azında 2 yıl teorik eğitimin ardından 1 yılda pratik eğitim verilmesi gerektiğini düşünüyorum.

(Bu fotoğraf tatbikat sonrası çekilmiştir. Hastanın yüzündeki izler makyajdır.)

7) İlk ve Acil Yardım eğitimi alan öğrenciler lisansta hangi dersleri göreceklendir?

Acil hasta bakımı, travma, anatomi, fizyoloji gibi alan derslerinin yanında psikoloji, inkılap tarihi ve temel İngilizce dersleri de görecekler.

8) Mesleğinizin avantajlı ve dezavantajlı yönleri nelerdir?

Avantaj olarak; bir insana yardım ediyorsunuz ve onu hayata döndürüyorsunuz bazen, bu durum bir insanın hayatında bulunmaz bir mutluluk ve huzur sebebi, yani manevi olarak doyum sağlıyorsunuz işinizden. Dezavantajlı yönleri ise vardiya sistemi ve zor hasta yakınları; vardiya sisteminde gece gündüz uyku düzeniniz bozuluyor haliyle ve hasta yakınlarıyla tartışmaya girebiliyorsunuz siz işinizi yapmaya çalışırken ağlayanlar, dövünenler ya da size saldıranlar olabiliyor ne yazık ki. Bir de hastayı hastaneye yetiştirmek için aşırı hızdan dolayı kazanlar meydana gelebiliyor yani can kurtarmaya çalışırken canınızı da ortaya koymak zorunda kalıyorsunuz.

9) Mesleğinizde kariyer olarak ilerleme imkanı var mı?

Kariyer olarak şöyle söyleyebilirim benim de yaptığım gibi DGS ile 4 yıllık bölümlere örneğin; Hemşirelik, Acil Yardım ve Afet Yönetimi, Hemşirelik ve Sağlık Hizmetleri Bölümlerine gidebilirler.

10) Mesleğinizin çalışma alanları nelerdir?

Özel sektörde ve kamuda KPSS şartıyla çalışılabiliyoruz. Aynı zamanda yerimiz her zaman hastane ya da ambulans olarak biliniyor fakat bizler UMKE ya da AFAD ekiplerinin içinde de görev alabiliyoruz.

11) Mesleğinizde ek olarak kazanç sağladığınız görevleriniz, çalışma alanlarınız oluyor mu?

Biliyorsunuz ki eskiden olduğu gibi ambulanslara ek ücret ödenmiyor bence bu devletin halkına yapması gereken bir şeydi o nedenle devlet memuru maaşından başka ek kazanç sağlayacak çalışma alanımda bulunmuyor.

12) Tüm bileşenleri düşündüğünüzde (statüsel, ekonomik, sosyal, toplumsal vs.) mesleğinizi öğrencilere önerir misiniz?

İnsana değer veren ve az önce söylediğim özelliklere sahip öğrencilerinize mesleğimi öneririm fakat ekonomik anlamda çok büyük kazançlar elde etmeyeceklerini bilsinler bunun yanında manevi kazancı yüksek bir meslek olduğunu da.

13) Son olarak öğrencilerimize ve velilerimize söylemek istedikleriniz yada önerileriniz var mı ?

Her öğrencinin hayatını yönlendiren bir ya da birçok unsur vardır. Öğrencilere gerçekten istedikleri, sevdikleri, yaptıklarında keyif alacaklarına inandıkları meslekleri seçmelerini öneririm. Ailelere ise çocukların verdikleri kararlara saygı duyarak onları desteklemeleri gerektiğini söyleyebilirim. Böylece fikri hür, vicdanı hür nesiller yetiştirebiliriz .

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERDE DAVRANIŞ DEĞİŞTİRME

DAVRANIŞ DEĞİŞTİRME YÖNTEMLERİ NELERDİR?

1.Olumlu Davranışların Arttırılması

- Olumlu Pekiştirme
- Olumsuz Pekiştirme

2.Olumsuz Davranışların Önlenmesi/ Azaltılması

Önlemeye Yönelik Yöntemler:

1.Uyaran-Tepki-Uyaran denkleminde problem davranışı (tepki) ortaya çıkaran öncülün (davranış için verilen ilk tepki)ortadan kaldırılması.

2.Davranış Zinciri Kırma

- ◊Yakınlık Kontrolü
- ◊Beklenen Davranışa İlişkin Öğretimsel Kontrol ve Yönergeler Sunma
- ◊Problem Çözme Fırsatı Yaratma
- ◊Uyaran Değişikliği

Azaltmaya Yönelik Yöntemler

⇒Ayrımlı Pekiştirme:

Ayrımlı pekiştirmede, uygun olmayan davranışları azaltılması için uygun davranışın artması ya da sürdürülmesi iki temel pekiştirme ilkesine dayanır. Birincisinde davranıl uygun ayırt edici uyaranı izlediğinde pekiştirilir. Örneğin, sınıf içinde konuşma bazı koşullarda uygun bazı koşullarda uygun olmayabilir. Bu durumda sınıf içinde konuşma belli bir uyaranın (öğretmenin soru sorması gibi) varlığında pekiştirilirken diğer durumlarda pekiştirilmez. İkinci uygulamada diğer davranışlar görmezden gelinirken bir hedef davranış pekiştirilir. Böylece pekiştirilen davranış artarken, görmezden gelinen davranış azalır. Ayrımlı pekiştirme sürecinin anahtarı pekiştirme değildir.

- Diğer Alternatif Davranışların Pekiştirilmesi
- Alternatif Davranışların Ayrımlı Pekiştirilmesi
- Karşıt davranışların Ayrımlı Pekiştirilmesi
- Sık Yapılan Davranışların Ayrımlı Pekiştirilmesi
- Seyrek Yapılan Davranışların Ayrımlı Pekiştirilmesi

⇒**Sönme**

Daha önceden pekiştirilen bir davranıştan pekiştirilmenin geri çekilmesi yoluyla hedef davranışın yoğunluğunun veya sıklığının dereceli olarak azaltılması sürecidir.

⇒**Tepkinin Bedeli**

Uygun olmayan davranışı izleyen biçimde belli sayıda kazanılan yıldız, gülen yüz, para gibi sembollerin sistematik olarak geri alınmasıdır.

⇒**Mola**

Bireyin, uygun olmayan davranışını izleyen şekilde, belirli bir zaman dilimi için pekiştirme kaynaklarından uzaklaştırılması anlamına gelir.

⇒**Düzeltilme (Onarma)**

Bireyin çevreyi uygun olmayan bir davranışı yapmadan önceki haline **getirmesi olarak tanımlanabilir.**

PEKİŞTİREÇ TÜRLERİ

Pekiştirme, izlediği davranışın gerçekleşme olasılığını artıracak veya davranışın sürmesine yol açacak şekilde ortama uyarıların eklenmesidir. İki tür pekiştirme vardır.

-Olumlu Pekiştirme

-Olumsuz Pekiştirme

◆**Olumlu Pekiştirme:**

Bir davranışın yapılma olasılığını artırmak veya sürdürmek amacıyla, o davranışı izleyen şekilde ortama bir uyarının eklenmesidir. Pekiştireçler iki başlık altında incelenebilir.

*Öğrenilmemiş Pekiştireçler (Birincil Pekiştireçler)

*Öğrenilmiş Pekiştireçler (İkincil Pekiştireçler)

Öğrenilmemiş Pekiştireçler (Birincil Pekiştireçler)

Doğal yaşamın sürmesi için gerekli olan ve birey için biyolojik önem taşıyan uyarılardır. Bu nedenle bu uyarılara; doğal, koşulsuz, öğrenilmemiş pekiştireçler denir. En önemli tipleri, yiyecek, uyku, içecek vb. yiyecek ve içecek türü pekiştireçler, özellikle küçük çocuklarda ve işlevde bulunma düzeyi düşük olan bireylerde yeni davranışların kazandırılmasında etkilidir. Fakat eğitim ve işlevde bulunma düzeyi arttıkça verimlilikleri azalır.

Öğrenilmemiş Pekiştireçlerin Özellikleri

- -Öğrenilmemiş pekiştireçlerin etkililiği kullandıkları durumlarla ilintilidir.
- -Uygun şekilde sunulmadıklarında 'doygunluk' ya da 'yoksunluk' yaratabilirler.
- -Pekiştireç olma özelliklerini kaybetmezler çünkü organizmanın biyolojik gereksinimleridir.
- -Yiyecek, içecek pekiştireçleri özel diyeti olan çocuklarda kullanılacaksa titizlikle seçilmelidir.
- -Doygunluğu önleme ve öğretim sırasında hızlı tüketim için az miktarda sunulmalıdır.

Öğrenilmiş Pekiştireçler(İkincil Pekiştireçler)

Öğrenilmemiş pekiştireçler gibi yaşamın sürdürülmesinde biyolojik açıdan önemli olmamakla birlikte davranışların artırılması ve sürdürülmesinde etkili bir biçimde kullanılabilir. Bunlara koşullu pekiştireç de denir.

Öğrenilmiş pekiştireçler, birincil pekiştireçlerle kullanıldığında bir süre sonra tek başlarına da pekiştireç olma özelliği kazanırlar. Örneğin; 'çok iyi yaptın bravo' gibi sözcükler başlangıçta çocuk için bir şey ifade etmeyebilir. Fakat bunlar süt, bisküvi gibi öğrenilmemiş pekiştireçlerle kullanıldığında bir süre sonra yiyecek pekiştireci olmadığında da davranışı pekiştirirler.

Öğrenilmiş Pekiştireç Türleri

1.Sosyal Pekiştireçler

Sözsüz İfadeler: Gülümseme, alkışlama, göz kırpmaya vb.

Bedensel İletişim: Kucaklama, başını okşama, sırtını sıvazlama vb.

Sosyal Ortamlarda Yakınlık: Öğretmen masasına yakın oturma, birlikte sınıf panosu yerleştirme...

Ayrıcalık Tanıma: Bahçede oynamasına izin verme vb.

Övgü sözcükleri: Aferin, çok iyi, bravo vb.

2.Etkinlik Pekiştireci

Şarkı söylemek, yap-bozla oynamak, şiir okumak gibi sözel ya da bedensel uğraşı gerektiren etkinliklerdir. Az istenen bir etkinliğin ardından çok istenen bir etkinliğin yapılmasına izin vermek, az istenen etkinliğin yapılmasını artırır.

3.Nesne Pekiştireçleri:

Oyuncak ya da araç gereç ve materyaller.

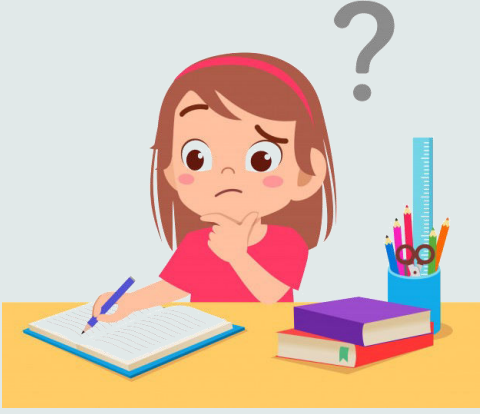
4.Sembol Pekiştireçler:

Kendi başına anlamı olmayan ama başka pekiştireçlere dönüştürülebilen sembollerdir. Para, gazete kuponu, yıldız, jeton vb.

◆ Olumsuz Pekiştirme

Bir davranışı izleyen durumda ortamdaki itici uyarının çekilmesiyle, o davranışın yapılma olasılığının artırılmasıdır. Örneğin; açık pencereden gelen gürültünün işe dikkat davranışını engellemesi durumunda pencerenin kapatılması ile bu davranışın artması olumsuz pekiştirme dir.

Ortamda bir itici uyarının varlığını gerektirdiği için eğitim ortamlarında sıkça yer verilmesi uygun değildir. Çünkü olumsuz pekiştirme itici uyarının üzerinde yoğunlaşır. Dolayısıyla kaçma ve kaçınma davranışını artırır.

Kaçma: İtici uyarının sona erdirilmesi

Kaçınma: İtici uyarının ortaya çıkmasının engellenmesidir.

Örneğin; öğrenci ödevini yapmadığı için okula gelmeyebilir.

Pekiştirme Kuralları:

- * Pekiştirme uygun davranışa bağlı olmalıdır.
- * Pekiştirme uygun davranışın hemen ardından verilmelidir.
- * Pekiştirme programının başlangıcında ve edinim aşamasında davranış her oluştuğunda verilmelidir.
- * Ekili pekiştirme araçları kullanılmalı ve çeşitlendirilmelidir.
- * Etkili bir pekiştirme tarifesiyle sunulmalıdır.
- * Kolay ulaşılabilir ve kolay kullanılabilir olmalıdır.
- * Pekiştirme öğrencinin özelliklerine uygun olmalıdır.
- * Pekiştirme doygunluk sağlamamalıdır.

**ŞEBİNKARAHİSAR
REHBERLİK
VE
ARAŞTIRMA
MERKEZİ**

**SOSYAL
MEDYA**

HESAPLARIMIZ: İNSTAGRAM: @sebinkarahisarram
TWİTTER : @RamSebin
FACEBOOK : Sebinkarahisar Ram
YOUTUBE : Sebinkarahisar Ram

**İLETİŞİM
BİLGİLERİMİZ:**

TELEFON : 0454 711 40 61
MAİL : 965284@meb.k12.tr
FAX : 0454 711 40 61
ADRES : Bülbül Mahallesi Halil
Rifat Paşa Caddesi No14/B